

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KATHOLIKUS KEPES HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON TIZENHAT OLDAL TERJEDELEMBEN.

Előfizetési ára a magyar birodalom- Szerkeszti BUDAY ALADÁR. A német birodalom államaiba egész évre 5 kor.
ban és Ausztriában irodalmi vállalat = kiadása = Európa egyéb államaiba és Amerikába
Egy évre 4 kor. félévre 2 kor. negyedévre 1 kor. A PÁZMÁNEUM egész évre 7 kor.
Egyes szám ára 8 fill, vidéken 10 fillér. BUDAPESTEN, VIII., Mária-utca 11. Hirdetések alka szerinti árban.

Október 31 nap	Római naptár	Róm. evang.	Gör. kath. naptár	Gör. kath. evangelium	Nap		Nap hossza	C	Hold		Hold- vált.
					kél	nyug.			kél	nyug.	
23 Vasárnap	Kp. Ján. hv.	Máté	10 Eulamp.	Lukács	6 15	4 40	10 26	☾	4 36	4 53	
24 Hétfő	Ráfael főangy.	(XXII. 15--21.)	11 Fülöp diak.	(8 r. 35. sz.)	17	39	23	☾	5 4	5 54	
25 Kedd	Alac. Margit	A farizeusok	12 Próbusz	Példabeszéd	18	37	20	☾	5 34	6 56	
26 Szerda	Dömötör vt.	tanácsot	13 Kárp	a mag-	19	35	17	☾	6 8	7 58	
27 Csütörtök	Szabina vt.	tartának.	14 Paraszkeve	vetőről.	21	34	14	☾	6 48	8 59	
28 Péntek	Simon és Juda		15 Luczián vt.		23	32	10	☾	7 34	9 58	
29 Szombat	Narcissz pk.		16. Longin vt.		24	30	7	☾	8 27	10 53	Holdtől. 24-én 1. ó. 56 p. d. e.

A jantáji ütközet.

A liaojangi csatát borzalom dolgában fölül-
multa a jantáji ütközet, mely október 9-én
kezdődött az orosz és a japán között s ugy-
lehet, ma sincs egészen vége. Rémes öldök-
lés folyt Mandzsuriának ama földrészén, mely
Liaojang és Mukden között elterül és bár a
rettenetes csatazaj még nem némult el a harc-
mezőn, az eredmény immár kétségtelen: *Kuro-
patkin serege a legsúlyosabb vereséget szenvedte.*

Az orosz vezér napiparancsa után — ismét
csak kudarcz érte Oroszországot a remélt
győzelem helyett. A támadás épp úgy nem
sikerült, mint az eddigi védelem. Vad futás-
ban menekül a megalázott sereg az ellenség
elől, hátrahagyva halottait, a kik közül a japá-
nok mintegy tizenötezret már el is temettek.

Ime tehát az a felbuzdulás, a mit Kuro-
patkin napiparancsa támasztott, nem járt ered-
ménynyel. Hiába volt minden nekigyürkőzés, —
ugy volt, a mint azt mult héten megirtuk,
hogy a japánok nem ijedtek meg a fenyege-
téstől, hanem bátran szembeszálltak a támadó
oroszszal. Ők is tömérdek sok katonát veszi-
tettek, de hát hiszen tudvalevő dolog, hogy
minden hadi győzelemnek magas ára van.

A retiráló orosz sereg Jantáj város kör-
nyékéről visszavonult a *Szahó* folyó közelébe.
De még ott is tovább folyt a küzdelem. Omája
japán tábornagy jelentése szerint a japánok
október 17-ikén, hétfőn az oroszok összes
támadásait visszaverték s erre az orosz sereg

megint nagy veszteséggel folytatta a vissza-
vonulást.

A jantáji nagy küzdelem egy-két nap
mulva bizonyosan végleg el fog dőlni. Sokáig
már nem tarthat a csata, mert mindkét fél
csapatai rettentően ki vannak merülve.

A szörnyü vérontás most már kell, hogy
arra intse a hadjárat intézőit, hogy itt az idő,
a béke megkötésére kezdő lépéseket tenni.
Az egész érdeklődő világ szivből óhajtja ezt.

Alább összefoglaljuk értesüléseinket a jan-
táji ütközetről:

A nagy vereség.

A jantáji nagy csata eldőlt és az orosz hadse-
reg ötvenezer emberrel és száz ágyuval szegényebben
vonul vissza az egész vonalon és a vert hadsereg
rendetlen csapatai sietve igyekeznek újra Mukdent
elérni. A hadsereg már átment a Szahón és a japá-
noktól az egész vonalon üldözve, a Hun folyó hidait
igyekezik elérni. Vajjon most is fog-e neki sikerülni
a visszavonulás, azt nem lehet előre megmondani.
Kuropatkin a mult pénteken csak a legnagyobb erő-
feszítéssel tudta megakadályozni, hogy Oku el ne
vágja a Mukdenbe vivő utat. De azért a veszedelem
még mindig nem mult el. Oku a mult csütörtökön
megszállta Sahoput s ha meg tudta volna tartani ezt a
pontot és ha azonnal előre tudott volna nyomulni
észak felé, hogy az orosz jobbszárnyat keleti irány-
ban egészen a hegyekig visszavesse, akkor Kuro-
patkin nem használhatta volna többé a Mukden felé
vivő országutat, hanem rossz, sáros utakon kellett
volna visszahúzódnia. De Kuropatkin, szerencséjére,
észrevette ezt a veszedelmet s minden erejét meg-
feszítette, hogy a fenyegetett jobbszárnyat megvé-

delmezze. Ide vezényelte rendelkezésére álló összes tartalékait, sőt maga bátorította csapatait s óriás áldozatokkal visszavette a japánoktól Sahopot és a japánoknak több ízben megújított kísérletét, hogy ezt a helyet újra megostromolják, meg tudta hiúsítani addig, a míg hadseregének zömét a Szahón átvitte. A japán győzelmek híre Tokióban természetesen nagy örömet keltett, de az örömujjongást elnémitják a rémületes veszteségek, a melyek még a liaojangi emberáldozatokat is meghaladják. *Az oroszok hatvanezernél több halottat és sebesültet vesztek s habár a japánok azt állítják, hogy az ő veszteségük aránylag sokkal csekélyebb, mégis rendkívül nagyoknak kell lenniök. Egy tokiói ujság azt írja, hogy még ez a rémületes mézárulás sem jelenti a háboru végét, hanem csak egy újabb részlete a harcok borzasztó sorozatának, a melyeket a japán nemzet végig fog vivni.*

Mit mond egy szemtanu?

Egy párisi lap tudósítója a következőket jelenti Mukdenből: Az egész arczélen, a melyről éppen most értem vissza, éjjel és nappal folyik a harc. Az ágyuzás oly borzasztó, hogy azt lehetne hinni, hogy a hegyek összeomolnak. Arról a dombról, a melyen a vezérkar foglalt állást, október 14-én este borzasztó volt a látvány. Kifáradt és sebesült katonák hosszú sorokban vonultak vissza és észak felé indultak; helyükbe mások léptek, a kik folytatták a harcot. A baloldali útegeket átvitték a jobboldalra, a hol legelkeseredettebb volt a harc. A bombázástól számos falu leégett. A rémületet még növelte egy irtózatos zivatar jégesővel, villámmal és menydörgéssel. Ezen a napon még sokkal nagyobb volt a veszteség, mint az előző napon és az oroszok egyáltalában sokkal több embert vesztek el, mint eddig hitték. Legrettenetesebb volt a japánok október 14-iki éjjeli támadása, a mely az orosz centrum ellen irányult s a mely azzal végződött, hogy a japánok elvettek az oroszoktól két hadállást és három ezredet teljesen megsemmisítettek.

A sebesültek sorsa.

A japán ujságok hirt adnak arról a borszasztó szenvedésről, melyet a sebesülteknek a jantáji bányák körül türniök kellett. Annyi sebesült volt, hogy ápolásukra nem találtak elegendő embert. Sok katonának irtózatos sebe volt, a melyet *birkozás* közben kapott szuronnal, karddal vagy puskatussal. Számtalan sebesült a csatatéren meghalt, mert nem volt ember, a ki elszállítsa őket. Szünetük pénteken volt a legborzasztóbb, mikor a nagy zivatar volt. A fegyverek ropogása közben is hallani lehetett a hegyeken szanaszét fekvő sebesültek jajgatását és a hegyekről lerohanó árvíz egészen vörös volt a vértől.

A japánok veszedelme.

Most történt először, hogy a japánok komoly veszedelemben forogtak. A dolog úgy történt, hogy a hétfői elkeseredett küzdelemben az oroszok több sikeres támadást intéztek a japánok ellen. Néhány japán hadállást el is foglaltak s Jamada tábornokot egy hadosztálylyal körülkerítették. Jamada csak úgy menekülhetett meg, hogy tüzéségét cserben hagyta. Az ágyuk összes legényei és lovai elestek s az ágyuk az oroszok kezére kerültek.

Ezt a hirt maga Ojama jelentette Tókióba. Csakhogy mindjárt azt is jelentette, hogy október

17-én éjjel megint visszafoglalták hadállásukat az ellenségtől, úgy, hogy az oroszoknak nagy veszteséggel kellett visszavonulniok. Ilyenformán a veszedelem egyelőre elmúlt a japánoktól, bár azért még mindig nagyon erősen kell védekezniök, mert az orosz segítséget kapott. Megjött ugyanis a pihent vladivosztoki sereg Linevics tábornok vezetésével, a ki mindjárt harcra szállt Kuroki ellen.

Újabb csata kezdődött.

Kedden már egy kicsit szünetelt a harc, csak időről-időre váltottak ágyulövéseket az ellenfelek. Szinte azt lehet mondani, hogy egy napos fegyverszünetet tartottak. Ez pedig igen természetes, mert azt csak elhihetjük, hogy a tíz napos véres küzdelemben testileg és lelkileg teljesen kifáradtak az oroszok is, a japánok is.

Am egy újabb távirat azt jelenti, hogy a Szahó partján a szerdai nap folyamán ismét csata kezdődött. Közlebbi részleteket ez a hír nem szolgáltat, csak annyit jelent, hogy a két hadsereg még ugyanazon állásokban néz egymással farkasszemet, mint előbb.

A jövő héten már többet fogunk tudhatni.

Keresztény munkások kongresszusa.

A „Magyar Néplap“ már évek óta hirdeti, hogy a magyar kisemberek, különösen pedig a minden politikai jogtól megfosztott, a társadalmi és gazdasági javakból kizárt munkásosztály szomorú helyzetén csak úgy lehet segíteni, ha a keresztény kisemberek szervezkednek, tömörülnek. Azt is megmondtuk, mily elvek alapján történjék ez a szervezkedés. Bebizonyítottuk, hogy a liberális hangzatos jelszavai csak arra valók, hogy a zsidók és a vele szövetséges hatalmasok önző, haszonleső, népnyzó politikáját kendőzzék.

Számtalanszor kimutattuk, hogy a szociáldemokrata zsidó legények, a kik a munkásnép között bárányszőrtbe bujt farkasokul járnak, szintén nem segíthetnek a népen. Hittagadást hirdetnek, a haza megvetésére tanítanak, forradalomra lázítanak és mindazt, a mi a magyar kereszténynek szent, romba akarják dönteni, hogy a keresztény társadalom romjain egy új bábeli tornyot építsenek. Valójában pedig csak azon dolgoznak, hogy a munkásnép nyomora állandó legyen s áldozatkészége állandó fényes jövedelmi forrásul szolgáljon a dologkerülő zsidó legényeknek.

Nem a liberális népnomorító, nem a szociáldemokrácia népbolondító és népsarczólo lobogója az, a mely alatt a magyar nép politikai jogokat és gazdasági jólétet vivhat ki magának, hanem Jézus Krisztusnak az evangéliumban hirdetett igazságait kétezer év óta lengető zászló alá kell sorakoznunk, hogy már itt e földön elérjük azt a boldogságot, a melyhez igazságosság szerint jogunk van. Legyen keresztény elvekkel és tanokkal eltelve a társadalom, akkor a társadalmi rend igazságos is. Igazságos társadalomban pedig szegény és gazdag hozzá jut a maga isteni, emberi és természetes jogaihoz, köztük a tisztességes megélhetéshez is.

Ezen elvek alapján való szervezkedésre buzdítjuk, ösztönözzük már évek óta a magyar népet s annak legelhagyottabb osztályát: a magyar munkásságot.

És ma örömmel teljes büszkeséggel adhatunk számat arról, hogy szavaink nem voltak a pusztába kiáltó szavai; a magyar munkások megértették és követik hívásunkat; a keresztény szociális eszmék lázba hozták a keresztény munkásságot, megmozdultak és szervezkedtek. Budapest, Szombathely, Kecskemét, Pécs, Pápa, Kolozsvár, Pozsony, Besztercebánya, Fadd, Székesfehérvár stb. sorba csatlakoztak a keresztény szociálisták zászlaja alá, keresztény munkásegyleteket alakítottak és mire ezen sorok olvasóink kezébe kerülnek (szombat este és vasárnap délután) már itt vannak Budapesten, kongresszust tartanak és megalakítják a keresztény munkásegyletek országos szövetségét.

A keresztények munkások kongresszusának váratlan, de öröndetes híre futó tüzként fog elterjedni az egész országban, hogy fölgerjessze a lagymatagszivüeket, cselekvésre bírja a tétovázókat, megerősítse a gyöngéket, új erőt öntsön a lankadókbá. — Az ismert lelkes pap: *Prohászka Ottokár* is beszélni fog a gyűlésen. A siker tehát elmaradhatatlan, a mit mi — midőn a keresztény munkások nagygyűlését e helyről is szívből üdvözljük — egész lelkünkől kívánunk is.

Végül biztosítjuk a magyar keresztény munkásokat, hogy mozgalmukban, nemes céljaik kivívásáért folytatott harcukban a „Magyar Néplap“ önzetlen támogatására mindenkor bizvást számíthatnak, mert meg vagyunk győződve arról, hogy a keresztény szociális törekvések egyházunk, katolikus hitünk, az egész magyar társadalom és magyar hazánk javára fog szolgálni. Isten hozta, Isten segítse a keresztény munkásokat.

Csikós Endre.

POLITIKAI VILÁG.

Rendelet az olasz szerződésről.

A miniszterelnök be sem várta az országgyűlés határozatát, hanem *rendeletet* bocsátott ki, mely minden megokolás nélkül, minden törvényhozási jóváhagyás nélkül az olasz kereskedelmi egyezményt annak egész tartalmára nézve egyszerűen *életbelépteti*.

Tisza István feledi azt, hogy egy alkotmányos országot nem lehet önkényű rendeletekkel kormányozni. De ha feledte, hát majd eszébe juttatják a lelkiismeretes törvényhozók. Apponyi már szóvátette s keményen elbíráltta ezt a hallatlan eljárást.

A kibocsátott rendelet értelmében az Olaszországgal kötött ideiglenes szerződés október 15-én lépett életbe. Ezzel egyidejűleg Lukács pénzügyminiszter szintén adott ki rendeletet a házasításra szánt fehér bornak 6 és fél aranyforint mellett leendő vámkezeléséről.

Tisza enged.

Az ám! Tisza enged a negyvennyolczból. A héten a budapest-terézvárosi zsidó kaszinó Deák-lakomáján politikai felköszöntőt mondott s ebben a miniszterelnök tudtul adta, hogy a házszabályok tervbe vett módosításából hajlandó kihagyni az ujonczmegajánlásra vonatkozó részt. Az eredeti terv ugyanis az volt, hogy az ujonczvita csak bizonyos megszábotott rövid ideig tarthat; azontul okvetlenül szavazásnak kell következnie. Az ellenzék főként ez ellen foglalt állást, mire Tisza István lemondott az ujonczmegajánlás megszorításáról.

Tisza tehát engedett. Ez azonban nem jelent nála meghátrálást, csak taktikai fogást. Ugy tesz, mint a zsidó boltos, ki hihetetlenül magas árt kér portékájáért, csak azért, hogy engedhessen belőle. Így megy lépre a vásárló közönség.

Csak hogy az ellenzék úgy látszik, nem fog lépre menni. Immár meg lehet állapítani, hogy a miniszterelnök engedménye nem tett nagy hatást a pártkörökre. Az ellenzék egész határozottan köti magát ahoz, hogy Tisza az *egész* indítványt vonja vissza, mert a szólásszabadságot minden téren meg kell hagyni, nemcsak az ujonczkérdésnél. Minthogy pedig arra Tisza Istvánt nem lehet rábírní, a mult heti harci hangulat nem hogy alábbszállt, de fokozódott az ellenzéki körökben.

Obstrukciós készülődés.

Jórészt a Kossuth-párttól függ az ellenzéki küzdelem sikere. Nem azért, mintha csupa kiváló politikus alkotná azt a pártot, hanem azért, mert számban a legerősebb. Már pedig tudjuk azt, hogy sok lud disznót győz.

A Kossuth Ferencz pártja pedig azt határozta a legutóbbi értekezletén, hogy be se várják, míg a házszabály-revizio tárgyalása megkezdődik, hanem mindjárt a most folyó clasz szerződés ellen is *kimerítő* vitát indítanak. A siker érdekében vitarendezőbizottságot is választottak, a melyiknek gondoskodni kell arról, hogy a vita hamarosan ne érhesen véget.

Mi más ez, mint előkészület az obstrukció, az agyonbeszélés útjára? Ezzel azt akarják elérni, hogy Tisza házszabály módosító tervére ne kerüljön sor, inkább oszlattassék föl a képviselőház, jöjjön az a sokat emlegetett új választás, mikor is a polgárok fognak dönteni: szükséges-e a szájkosár-rendszer az országgyűlésen vagy se?

Hasonló hangulat mutatkozik a többi ellenzéki pártokban is.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Mult pénteken, miként azt megirtuk, a képviselőház megkezdte az olasz kereskedelmi egyezményről szóló törvényjavaslat tárgyalását. A tárgyalás első napján általános kedvetlenség mutatkozott az egész Házban: a szabadelvű párt padsorai üresek voltak, az ellenzéki pártok pedig igen rossz kedvvel hallgatták Rosenberg Gyulának, a törvényjavaslat előadójának beszédét. Alig hogy beszélni kezdett az előadó, — csaknem minden szavába belekötött valaki a szélsőbaloldaltól s Rosenberg e miatt alig tudta befejezni beszédét, melyben nemcsak a törvényjavaslat elfogadását ajánlotta, de egyszersmid fölmentést is kért a kormány részére az 1899. évi XXX. törvénycikkkel ellenkező intézkedéseikért, a mely törvénycikk tudvalevőleg az önálló vámterület biztosító volt.

A Kossuth-párt részéről Krasznay Ferenc beszélt a javaslat ellen. Érdekesek voltak a következő szónokoknak, Bernáth Bélának fejtegetései. Bernáth, a hegyaljai bortermelők vezére, elkeseredéssel nyilatkozott az egyezményről, melyet főképpen a hegyaljai bortermelők érdekeire nézve igen veszedelmesnek tart. Okolicsányi László, a Szederkényi-párt szónoka azt gyanítja, hogy az olasz borvámkedvezmény tulajdonképpen nem is Olaszországnak, hanem Ausztriának érdeke, s ezért tudunk olyan nehezen szabadulni tőle.

Apponyi és Tisza.

Apponyi gróf még ki sem pihente az amerikai ut fáradtságait, már is sietett fényes tehetségeit a haza javára értékesíteni. A szombati ülésen ő volt az első fölszólaló. Erősen támadott a kormány ellen, mert az ki akar bujni a törvények kötelező ereje alóli s rendeletekkel kormányoz.

Apponyi az olasz szerződésben nem talál gazdasági hasznot, sem pedig politikai előnyt. Tisza gróf kettős törvénysértést követett el, a mikor a szerződést a magyar országgyűlés előzetes tárgyalása nélkül kötötte meg. De a legnagyobb hiba az, hogy a kormány eldobta az önálló vámterület biztosítékát.

Mindezt Apponyi meggyőzően bebizonyította, ennek folytán hozzájárult a Kossuth-párt határozati javaslatához.

A miniszterelnök alig tudott szóhoz jutni, annyira éljenezték Apponyit. Tisza azt felelte, hogy a szerződésnek igenis meg van a gazdasági haszna. A mostani megegyezés ad ugyan kedvezményt az olasz bornak, de ez ő szerint nem baj, mert nem terem tulságos sok borunk. A mi az 1899. évi XXX. törvényezikket illeti, ezt magára nézve nem tartja kötelezőnek.

Ez a két beszéd — Apponyié és Tiszáé — indította meg a tulajdonképeni harcot kormány és ellenzék között.

Biztatás obstrukcióra.

A keddi ülésen Polónyi Géza obstrukciós hangulatot vitt bele a vitába. Három óra hosszat beszélt a szerződések ellen. Az olasz kereskedelmi egyezményt alkotmányellenes támadásnak mondta és előre bünyösnek bélyegzett mindenkit, ki a kormány rendelete alapján vámot szed. Gazdasági tekintetből is károsnak vallotta a törvényjavaslatot, mert szerinte a kedvezmény alapján minden állam hozhat bort Magyarországra. Beszéde végén az obstrukciót hirdette és az ellenzék köteletségének mondta, hogy az olasz szerződés ellen minden eszközzel harcoljon, hadd oszlassák föl a házat és ítéljen a nép a választásoknál.

Polónyi előtt Szüllő Géza is megtámadta a szerződést.

Mit mond a miniszter?

Másnap szerdán aztán megszólalt Hieronymi kereskedelemügyi miniszter. Persze iparkodott megvédeni a kereskedelmi szerződést, mely részben az ő műve. Kijelentette, hogy borkedvezmény nélkül nem lehetne Olaszországgal szerződni, hát inkább megadja az olasz borra a kedvező vámot. Abból pedig, hogy Ausztriának nagyobb haszna van az egyezményből, mint nekünk, még nem következik az, hogy vakon rohanjunk a veszedelembé.

Ezen az ülésen aztán szó esett megint az 1899. évi XXX. törvényezikkről, mely Széll idejében az ellenzék közreműködése mellett jött létre. Hieronymi kereken kimondta, hogy ezen törvényezikre vonatkozó pártközi paktumot magára nézve nem tartja kötelezőnek.

Ugyanezt mondta Tisza István is, ki az ülés végén röviden fölszólalt s odanyilatkozott, hogy a paktum nem lehet örökké érvényes.

A javaslat védelmezője.

A ki az olasz kereskedelmi szerződés törvényjavaslatát tüzzel-hévvvel védelmezte, az persze nem

volt más, mint a kormánypárti Nagy Ferencz. Nemrégiben még igazságügyi államtitkár volt; úgy látszik, megint az akar lenni.

Nagy Ferencz szerdán bebizonyította, hogy a fehér — fekete, s a karika szögletes. Vagyis azon bizonykodott, hogy a szerződés közigazdasági tekintetben rendkívül sok hasznára van az országnak. Ezen sok haszon végett meg kell szavazni a javaslatot s a kormány eljárásáért meg kell adni az utólagos fölmentést.

Az az érdekes, hogy Nagy Ferencz is eltanulta Tisza Pistától a — gorombáskodást. Az eddigi felszólalókat mind nyelve hegyére vette és mindegyikről tett valami csipős megjegyzést. Beszéde után természetesen több személyes természetű felszólalás következett.

Ilyen mameluk-felszólalások, mint a Nagy Ferenczé, persze csak szitják az ellenzék tüzét. Ezen a napon nem is mutatkozott remény arra, hogy az ígérkező parlamenti háboru elmaradjon.

Kisebb fölszólalások.

Csütörtökön Günther Antal nyitotta meg a szerződés ellen való felszólalásokat. Ő is megrögtta azt, a mit vezére: Apponyi, hogy a feljebb kormányrendeletekkel kormányoz, mielőtt e rendeleteket az országgyűlés ítélete alá bocsátaná. Günther azután szóva tette az olasz földmivelésügyi miniszternek azt a nyilatkozatát, mely szerint a szerződés által sikerült Olaszországnak gazdasági érdekeit hosszú időre megvédelmezni. Már pedig ez csak Magyarország rovására történhetett. Az olasz miniszter szerint nemcsak 1907-ig, hanem már hosszú időre meg van kötve a szerződés. A magyar kormány tehát letagadja a való tényállást.

Günther után Ballagi Géza, a tudálékos pataki képviselő próbált Tisza kedvében járni: agybafoibe dicsérte a szerződést. Azt mondta, hogy a hegyaljai borgazdák nagy hálával tartozhatnak érte a kormánynak, mert intézkedéseivel megmenti őket a pusztulástól. De erre a félrebeszélésre zajos tiltakozások hangoztak a baloldalról. Egy Kossuth párti ezt kiáltotta:

— Majd meglátjuk, mit mondanak a tokaji gazdák az új választáson!

Erre a jobboldalról Kubinyi Géza, meg több más kormánypárti így felelt:

— Bizony, majd meglátjuk. Nem is képzelik, milyen hamar meglátjuk.

Pénteken tovább folyt a vita.

Katholikus nagygyűlés.

Ismét ránk köszöntött a katolikus magyarok nagyhete, vagyis a katolikus nagygyűlés ideje, a mikor összejövünk, hogy erőt merítsünk, égi segítséget kérjünk, tanuljunk és bátorítsuk egymást a további küzdelmekre.

A katolikusok évenkénti összegyülekezése nagy fontossággal bír. Ezt különösképpen a németeknél látjuk, kik több mint félszázada minden esztendőben megtartják országos gyűlésüket és ennek alapján politikailag is, társadalmilag is mindig jobban megerősödnek. Mi magyarok messze vagyunk még az ötvenedik nagygyűléstől — a mostani az *ötödik* — de a kezdet szép reményeket tartogat méhében, melyeknek megvalósulása egyedül csak mi rajtunk áll.

Az ötödik országos kath. nagygyűlés október 20-án vette kezdetét az ország szívében. A tagok

örvendetes számmal gyültek egybe a társadalom minden rétegéből. Főuraink mellett ott láttuk az egyszere vidéki embert, a szegény földmivest, kis iparost, országgyűlési képviselőket, uri nőket, kopott ruhájú özvegyasszonyt, tanárt, kereskedőt stb. Azt persze mondani sem kell, hogy lelkes papságunknak vezető szerep jutott a nagygyűlésen.

A csütörtöki nap a legényegyesületek meg az ifjuság napja volt. A katolikus legényegyesületek országos szövetsége ez alkalomból diszülést tartott, még pedig olyat, hogy Városhy Gyula székesfehérvári püspöktartotta a megnyitó beszédet. Sok okos szó, figyelmeztetés, meg tanács hangzott el ezen az ülésen. A hallgatóság

ugyancsak okulhatott mindenféle képpen. Például sokat ért Andor György primási titkár fölolvassása arról, hogy hogyan védekezzünk a szociáldemokrácia ellen. A mester-és mesterlegény-kérdésről Erdősi Károly beszélt nagyon tanulságosan. Ezek a felolvasások remélhetőleg mindtermékeny talajra találtak a hálás közönség szívében. Mi is megismeretjük olvasóinkkal a következő hetekben sorjában valamennyit.

E napon volt az ismerkedési estély a katolikus kör termében, a mikor a nagygyűlés tagjai ugyszólván örömmünnepet ültek, örvendezvén, hogy ismét együtt lehetnek egy szent magasztos cél érdekében.

Pénteken délelőtt szentmise és a Szentlélek segítségül hívása nyitotta meg a tulajdonképpeni nagygyűlést. A templomból az emberek áhitatos hangulatban és felbuzdult szívvél vonultak át nagy csapatokban a Vigadó dunaparti épületébe, melynek díszterme már készen várta a nagyszámu kongresszistákat.

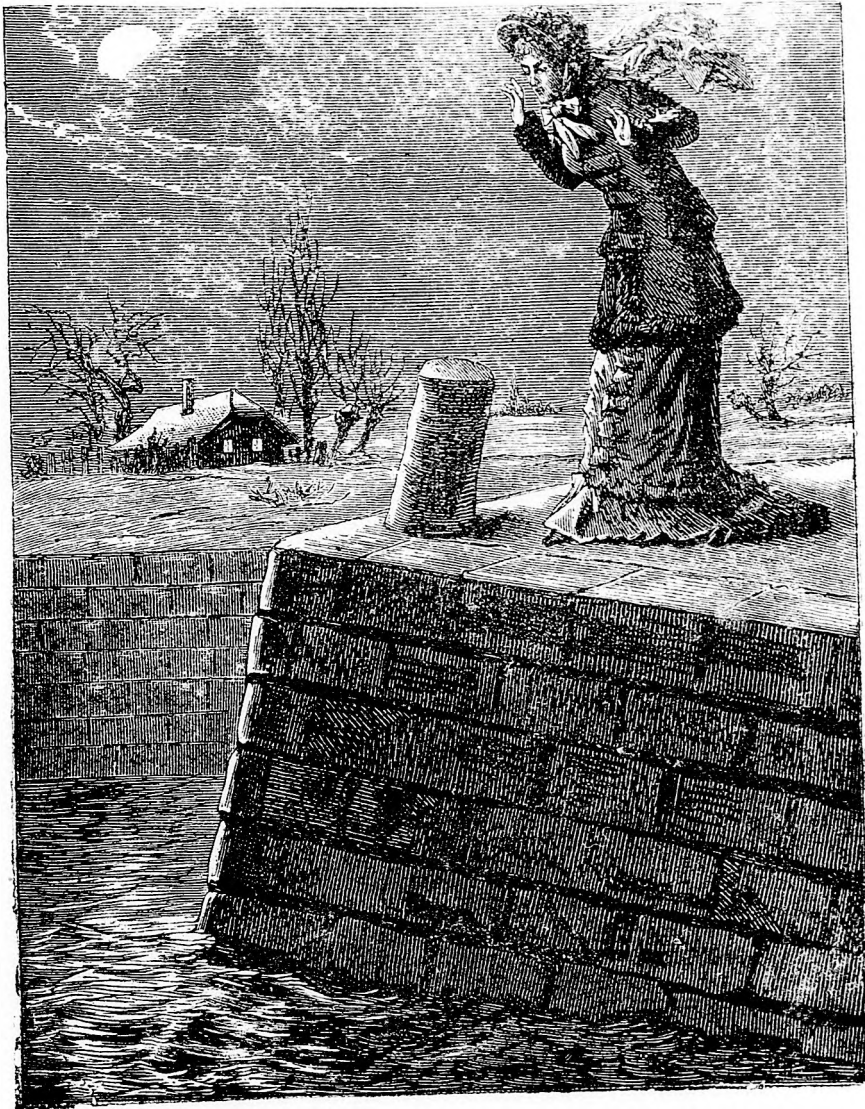
Gyönyörű énekeloadás volt a tárgysorozat első pontja. Ezt követte a megnyitó beszéd, melyet ifj. Zichy János gróf mondott. Zichyt lelkes éljenzéssel üdvözölte mindenki. Csak úgy lesték ajkáról a bölcs

igéket, mikkel buzdított, lelkesített s összetartásra intett bennünket. Most tűnt ki igazában, hogy kit tisztelhetünk mi magyar katolikusok Zichy Jánosban. Nagy szeretet környékezte ezt a kiváló főurat az elnöki székből és a mikor mondókáját befejezte, szünni nem akaró éljenzés meg taps rengette meg a Vigadó vén falait. Olvasóink gyönyörűségére jövő számunkban közölni fogjuk Zichy gróf beszédét.

Ezután sorra következett három vallásos tárgyú értekezés. Az egyik arról szólt, hogy miképp nyilatkozik meg a katolikusok egysége a pápasághoz való ragaszkodásban?

Ezt Hosszu Vazul lugosi g. kath. püspök magyarázta meg nekünk behatóan. Rajner Lajos prelátus viszont a hazafiságra való tekintettel beszélt a katolikus egységről. Végül Volafka Nándor cz. püspök ugyancsak a kath. egységet fejtegette, de kiváltképpen azt az egységet, mely a Mária-tiszteletben nyilvánul.

Ugyebár gondoljátok, t. olvasóink, hogy nagyon tanulságos lehetett mindezt oly kitűnő férfiak szájából hallani! Ez által mindjárt az első nap sikere biztosítva lón, mert a kik jelen voltak, azok mind megerősödtek hitben és hazafiságban. De a továbbiakban is

A halál küszöbén.

igen sikeres volt a nagygyűlés első napja.

Délután a kath. egyesületek országos szövetsége tartott közgyűlést. Ezt követte a második nyilvános gyűlés a Vigadóban. Erről azonban már csak a jövő számunkban irhatunk.

*

A nagygyűlés további tárgysorozata a következő.

Szombaton, október 22-én, szentmisét mond a belvárosi főplébánia templomban Kohl Medárd püspök. Ezt nyomon követi a harmadik nyilvános ülés, a melyen többek közt szó lesz a kath. tanügyi állapotokról, meg az autonomiáról. Minden bizonynyal érdekes lesz Andor József fölolvassása az erkölcs-

telen irodalomról — lapokról és könyvekről — és az ellenük való védekezésről. Ezt különösen az alsóbbrendű népek kell majd megszívlelni, mert az van leginkább kitéve a rossz olvasmányok veszedelmének.

Szombaton délből diszlakomára ül össze a nagygyűlés.

Délután hat órakor pedig diszgyűlés lesz a Szeplőtelen fogantatásról szóló hitcikkely kihirdetésének jubileuma alkalmából.

Ugyanez nap este megalakul a keresztény munkásegyletek szövetkezete. Az alakuló közgyűlésen az előadó szónokok a magyar munkásviszonyokat, továbbá a földművelők helyzetét fogják megvitatni a keresztény szociálizmus szempontjából.

Vasárnapra marad a negyedik nyilvános ülés, melyet természetesen szinte ünnepi szentmise fog megelőzni. A tárgysorozatban ott találjuk a következő előadásokat: A kath. ifjúság erkölcsi védelme, a magyar nép megmentése a szociáldemokráciától (ezt Giesswein Sándor kanonok mondja), a keresztény hitélet társadalmi hatásai (erről meg Zichy Nándor gróf beszél), az iparososztály bajai és azok orvoslása, a ker. munkásmozgalmak stb.

A nagygyűlésnek méltó befejezése lesz vasárnap délután 4 órakor az Immaculata-körmenet, melyet Radnai Farkas besztercebányai püspök fog vezetni.

Végül a résztvevők mindnyájan hálaadó istentiszteletet hallgatnak, mikor is Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök szentbeszédével véget ér az idei ötödik katolikus nagygyűlés.

Adja Isten, hogy hitünk és hazánk javára szolgáljon!

TÁRCZA.

Mihály gazda . . .

Mihály gazda a csapszékben, Nem is feddi senki fia,
Nagyot kurjant jó kedvében, Hogy vagyonát el ne iga,
Hangzik tőle egész csárda, Aki fedte, sirba szállott,
Reng bele az ablak fája. Megölte őt a sok bánat.

Körülfogják a czimborák,
Poharaik kocintgatják,
Élesztik a borvirágot,
Szidják ezt a rongy világot.

A toronyban csenditene,
A Mihályért elizennek,
Jöjjön haza, mert a párja
Elköltözött más világra.

A czimborák kacagnak rajt:
„Nem megy haza! most velünk
Itt tartjuk meg mi a torát,
Hívjátok el a rokonát!”

„Huzd rá cigány! szóljon a húr,
Mihály gazda itten az úr,
Nincsen többé vászoncseléd,
Ki elvegye az ő esztét.”

Pereg a dob, csak úgy hangzik:
„Ki ad többet”, ily szó hallik;
Mihály gazda őt fertályta,
Jat a Mózi birtokába!

Kontóra ment egész ára,
„Kit lóditnak az utcára?!”
Kiabálják: „most már látja,
Mehet kend a nagy világba!”

Süvölt a szél, a hó esik,
Az ebet is beeresztik,
Még is van, ki künn botolog,
Hóban, sárban csak úgy esobog.

Mihály gazdát mi szél hordja?
Rosszul mehet most a dolga;
Minden házhoz be-be tekint,
Hogyha kapott... ballag megint.

Göntér József.

A bányalég.

— Elbeszélés a küzdelem világából. —

II.

Odakinn Julesa, az új barátnő csakugyan várt reá.

— Mit látok? Imakönyv, rózsafüzér? — mondá minden kertelgetés nélkül. — Ezeket a dolgokat bátran otthon hagyhattad volna. Ilyen fölséges időben már csak szívesebben imádkozunk a szabadban.

— Nagyon szép magától, Julis kisasszony, — felelé a piruló Malvin, — hogy magával visz engem, de én először mégis . . .

— Számodra nem vagyok kisasszony. Szólits Julcsának és tegezz. Mire való a teketória?

— Jó. De előbb a templomba szeretnék menni.

— Nincs rá időm, Malvin.

— Sajnálom, akkor nem tarthatok veled, az élvezeteket nem helyezem az isteni tisztelei fölé.

— Különös leány vagy, hallod-e? De ha már így akarod, azt ajánlom, eredj a templomba, jámbor gyermek s én majd később eljövök a templom kapujához.

— Örömebb venném, ha te velem . . .

— Nem lehet, komolyan nem lehet. Legközelebb majd megteszem a kedvedért. Megígértem a bátyámnak, hogy érte megyek. O lesz t. i. a mi kísérőnk, ha a piros rózsába elme gyünk.

— Piros rózsába? Hogy értsem ezt?

— Persze, te még nem tudod, hogy így neveznek egy híres kiránduló helyet az erdőben. Tarts velem tüstént, hisz ráérsz más vasárnapokon is a templomban kuksolni.

Malvin azonban állhatatos maradt. A templom ajtajában elbucsuzott új barátnőjétől és bement az istentiszteletre.

Micsoda éles ellentét mutatkozott a két leány között! Julesa tetőtől talpig a legújabb divat szerint volt öltözve. Könnyed, tánczoló léptekkel haladt tova s kaczerül forgatta szőkefürtös fejét. Malvin ellenben úgy külső ruházkodás, mint viselkedés dolgában szerény, erkölcsös nőnek látszott az első pillanatra. A templom ajtajából még egyszer társnője után tekintett, azután a megkönnyebbülés sóhajával az Ur zsámolyához járult.

Istentisztelet után Malvin volt az utolsó, ki elhagyta a templomot. Azt remélte, hogy Julesa ez alatt megunta a várakozást s bátyjával egyedül ment mulatni. Nagyön is világos sejtelmei voltak, hogy ehhez a könnyüvérű, templomkerülő leányhoz ő nem igen illik.

Azon tanakodott, hol töltsé a hosszú délutánt? Nem ismert senkit, nem is törődött vele senki, az uraság háza pedig egész estig zárva maradt előtte.

Vigasztalanság és elhagyatottság érzete nehezdedt szívére. Nyomott hangulatban lépett ki a verőfényes szabadba. Egyszerre megrázkódott. Gunyos beszéd ütötte meg a fülét.

— No te ugyancsak értesz a szenteskedéshez, Malvin! Nem elég, hogy a templomban voltál, jámbor báránka, minket és megvárakoztattál. Látod, ez az én Miska bátyám, a ki majd elkísér kettőnket.

Malvin ijedten nézett föl s tekintete egy magas, derék fiatal emberen akadt meg, a ki mindjárt az első alkalommal kedvező hatást gyakorolt rá.

Miska kutató szemmel nézett a leányra és inkább a jóakarattal, mint a guny hangján így szólt:

— Maga bizonyára igen ájtatos, kisasszony?

— Igen ájtatos? pirult a leány. — Hiszen az nem sok, a mit én teszek, hogy vasárnap délutánonkint istentiszteletre eljárók. Egész héten át amugy sem juthatok a templomba.

— S ha ideje engedné, tán hétköznap is beülne az Uristen házába?

— Persze, de sajnos, nem lehet!

— De a jámborság, úgy látom, nem sok hasznára van.

— Nem értem szavait, — szólta erre a leány piruló orczával.

— Hát csak azt akarom mondani, hogy oly kedvetlenül, oly szomorúan távozott a templomból. Bizonyára nem valami kellemesen töltötte ott idejét?!

Malvin szemrehányóan nézett az ifjura.

— Oh uram! templomi ájtatosság közben sohasem vagyok kedvetlen, sőt nagyon is jól érzem magam. A templomból nem üzhetnek ki engem az utcára.

— Máshonnan oda üzik? — kérdi Miska csodálkozva.

— Körülbelül. Hisz gazdáim távollétében nem szabad otthon maradnom.

— Ugy? Akkor bizonyosan kénytelenségből csatlakozott hugomhoz?

— Magam is azt gondolom, — szólta közbe nevetve Julcsa. — De most már eleget trécseltünk. Ez a pompás délután valahogy kárba ne vesszen! Utközben is beszélgethettek.

— Tán jobb volna, ha visszamaradnék, — mondá Malvin halkán, félénken.

— Eh! Csak nem akarsz megint a templomba visszasietni? Vigyázz hogy a sekrestyés rád ne zárja éjjelre az ajtót!

Ezt Julcsa mondta a leánynak, míg Miska e szavakkal fordult feléje:

— Ugy vélem, tudom az okát, hogy miért akar tőlünk elmaradni? Ugyebár nem tud egy magamfajta istentelen emberrel együtt lenni?

— Istentelen? Miért nevezi magát így?

— Kisasszony annak gondol engemet.

— Nem volna szép tőlem, ha önt ily kevésre becsülném.

— Nos, akkor tartson velünk az erdőbe. Szabaduljunk a füstös, poros városi légkörből.

Malvin nagynehezen ráállt a meghívásra. És így hárman szép lassacskán megindultak az erdő felé.

(Folytatása következik.)

UJDONSÁGOK.

Imádság életet ad.

Csak a szentírásban, a szentek legendáiban vagy a hívő nép ajkán örökké megmaradó hagyományokban találunk ahhoz hasonló megható, meggyőző és lélekemelő eseteket leírva, minőt a legutóbbi angol lapok szűk szóval elmondanak.

A napokban ugyanis elbocsátottak a londoni fegyházból egy embert, John Lee a neve, kit 1885-ben gyilkosság miatt halálra ítélték.

Ez az ember ártatlanul igen sokat szenvedett, de Istenében bízni meg nem szűnt, ki végre is megszabadította.

Míg a pöre folyt, nem szűnt meg ártatlanságát folyton hangoztatni, de nem háborgott, nem zugalódott, mikor elítélték, sőt csodálatra méltó erősl-

küséget és nyugalmat tanusított akkor is, mikor a vesztőhelyre kivitték. A legborzalmasabb és megszegyenítő halált szánták neki bírái, mivelhogy minden körülmény ellene szólott és ártatlanságát bebizonyítani nem tudta.

John Lee imádkozva lépett a bitó alá. Vagyis ugyanazt cselekedte, mit egész pöre alatt és ítélete után tett, Istent hívta segítségül, hogy szabadítsa meg őt.

A hóhér megigazította az akasztófát, rendben volt minden. Hurkot vetett az elítélt nyakára. Mikor azonban működésbe akarta hozni a csigaszerkezetet, az megtagadta a szolgálatot.

Háromszor javította meg azt a hóhér és háromszor fogott borzalmas kötelessége teljesítéséhez. Ha üresen próbálta, mindig jól működött az, de ha rátette a kivégzendőt, mindig hiába próbálta az ítéletet végrehajtani.

A körülállók, bírák, katonák, fegyőrök és kevés számu újságíró háborzongva nézték egy darabig a hóhér kinlódását, de azután többnyire könnyes szemmel elfordulni voltak kénytelenek, mert borzasztó volt nézni annak a szegény John Leenek arcját. Pedig ő nyugodtan állt ottan és nem szakította meg halk imádságát.

Végre maga a hóhér is annyira izgatott lett, hogy a kivégzés elhalasztását kérte, mit teljesített is neki a főbíró. Elhalasztották azt nyolcz napra és John Leeet visszavitték a siralomházba. Nincs ember, ki kellőképpen el tudná képzelni az elítéltnak lelkiállapotát, a kinek nyolcz napig azzal az iztózatossággal kell kelnie és feküdnie, ennie és élnie, hogy egy hét múlva meg kell halnia! John Lee a siralomházban is csak folyton Istent kérte!

Mikor Viktoria királyné meghallotta a megíusult kivégzés történetét, megváltoztatta a halálos ítéletet és életfogytiglani börtönre ítélte a szegény embert.

Most — husz év múlva kiderült John Lee ártatlansága. Önként jelentkezett egy asszony, a bíróságnál, hogy ő ölte meg azt a gazdag kereskedőt, ki miatt Lee fogságban sinylődik. Ő volt annak a kereskedőnek gazdasszonya, Lee pedig a házmestere. Minden gyanu John Leere nehezedett, a gazdasszony ezalatt észrevétlenül elmenekült és élvezte a rablott vagyon kényelmeit. Öreg napjaiban azonban felébredt lelkiismerete és arra biztatta, hogy Leeet kiszabadítsa, önmagát adván az igazságszolgáltatás kezébe.

Az angol törvények értelmében az ártatlan elszenvedett rabságért kárpótlás jár. De ugyan mivel képesek kárpótolni egy szegény embert, ki annyiszor állotta ki ártatlanul a halálfelelmet és husz éven át ette a rabkenyeret, mialatt egész családja kipusztult, ő pedig megöregedett és megtörött. Ilyenért csak a jóságos mennyei Atya tud kárpótlást nyújtani. De nem ezen a földön.

A kassai vértanuk. — Páter Pongrácz István, páter Grodecz Menyhért és Körösy Márk kanonok — ünnepélyes boldoggá-avatásának napjaul a pápa öszentsége jövő évi január hó 15-ikét tüzte ki.

A magyar darabant-testőrség. A király elhatározta a magyar darabant testőrség föllállítását. A darabant testőrök értelmes, válogatott magyar altisztek lesznek, kik ő felsége körül személyzeti szolgálatot fognak teljesíteni. A darabant testőrség kapitányává Fejérváry Géza

báró tábornagyot, volt honvédelmi miniszterünket nevezte ki a király.

Ötven évig tanító. Keller Ferencz nagyperkáti főtanító mult héten ünnepelte meg ötven éves tanítói jubileumát. Ebből az alkalomból szép ünnepség volt a községben. Az érdeemes mestert elárasztották ajándékokkal, melyek közül legbecsesebb: a falubeliek nem muló szerete.

Nagylelkű alapítvány. Gróf Wenckheim Dénes békésmegyei földbirtokos gazdatisztjei fiugyermekeinek iskoláztatására 50.000 koronás alapítványt tett. Wenckheim nemrégén birtokából 1300 holdat parcellázott a szegényeknek, munkaképtelen földmivéseknek pedig 12.000 koronás alapítványt tett.

Két anyóka zarándoklata. Megható jelenet történt az aversai zarándokok tisztelgése alkalmával Rómában. Két anyóka is csatlakozott Esteből, az 54 éves Balotta Mária, és Marchi Józefin, a kik mindenáron látni akarták a pápát. Pénzüik annyi sem volt, hogy vasutra ülhetek volna, tehát a 848 kilométert gyalogszerrel tették meg. Összesen nem volt több pénzüik mint öt és fél lira. Ebből éldelgéltek; hajlékot éjjelre jó lelkű emberek adtak nekik; de az is megesett, hogy egy zsup szalmát kaptak s azon háltak. A hegyek közt többször utolérte őket az eső. Így jöttek 23 napon keresztül, a mennyiben szeptember 20-án indultak és október 12-én értek Rómába.

A vallásos Amerikaiak. A hazatért Apponyi beszéli, hogy Amerikában milyen szépen ki van fejlődve a vallásos érzet. Egy plébános mesélte neki, hogy 23 ezer dollárra volt szüksége a templom újjáalakítására. Föl-szólította híveit, hogy adakozzanak. Egnéhány napon belül 28 ezer dollár gyűlt össze a plébános kezén. Beküldötték neki a pénzt, többet, mint a mennyire szükség volt, teljes bizalommal, minden ellenőrzés nélkül. Hát ez bizony igen szép vonása az amerikai népnek.

Mátyás király módjára. Hollós Mátyás királyunk sokszor öltött magára áruhát, hogy a nép bajával közvetlenül megismerkedhessen. Így tett mostanában Hohenlohe Konrád herczeg bukovinai helytartó, a ki rossz híreket hallott a gurahumori kerületi közigazgatásról s ezért elhatározta, hogy meglepi a kerületi főnököt. Szegényes ruhában jelent meg a hivatalban s a szolgának alázatosan tudtára adta, hogy kérvényt akar benyújtani. A szolga rárivallt a herczegre:

— A biztos ur sörözni ment, várjon, a míg visszatér.

A helytartó megnézte az óráját. Tíz óra volt. Csak délben tért vissza a biztos. A helytartó alázatos aczczal eléje állt.

— Most nincs időm, rivallt rá a biztos, jöjjön holnap!

— Még ma el kell utaznom.

— Az a maga baja. És most ebédelni megyek.

A helytartó ekkor zsebébe nyult és átadta neki a névjegyét. A biztos kővé meredt ijedtében s hebegve mentegetőzött. A helytartó keményen megintette s fölfüggesztette állásától. Később azonban megkegyelmezett neki, s a biztos azóta a legpontosabb és legudvariasabb tisztviselő. Nálunk is elkélne, ha minisztereink Mátyás király módjára meglepnék a hivatalokat.

Szüret a Rákóczi szőlőjében. Biharmegye föltámadt hegyein, a melyek a filokszerá pusztítása után néma szomorúságba sülyedtek, most tartották meg a szüretet. Vig,

zajos volt az idei szüret, mert ha nem is olyan bőven ontották a gerezdek a hegy levét, de annál zamatosabb, tüzesebb az idei must. Egész Biharországban legérdekesebb volt az a szüret, a melyet az Érmellék egyik történelmi nevezetességű szőlőjében ültek. A nektár termő margittai hegyek közt fekszik a kis Déda, a falucska határában volt annak idején a szőlője a nagy Rákóczi Ferencznek. Mikor a kurucz sereg zászlóihoz hűtlen lett a hadi szerencse, s a farkasbőrös vitézek a majthényi sikon lerakták a fegyvert, a fejedelem bujdosó útja előtt még egy pihenőt tartott ősi birtokán, a dédai kies szőlőben. Festői domboldalon, a pajta közelében áll ott egy kétszáz esztendő körtefa, annak az árnyába telepedett le a kuruczok csillaga az ő hű vitézeivel, Bercesényivel, Mikes Kelemennel. Még egyszer kocczintottak a hazai termésből, aztán neki indultak, hogy a hontalanság kenyerét egyék... A birtokot aztán a császár kegyelméből Károlyi Sándor kapta, s most is a Károlyiak a dédai szőlő tulajdonosai. A pinczében most is ott vannak még a hatalmas hordók, kemény tölgyszőlőkre égetve a régi gazda neve: Princeps Rákóczi... Az idén nagy szüret volt a fejedelem szőlőjében. A környékbeli uraságok mind összegyűltek: s a kétszáz éves körtefa alatt terítették számukra ebédre és vacsorára, a mikor kegyeletes, szép szavakban emlékeztek meg a nagy időkről s a nagy idők vezéréről, hős Rákóczi Ferenczről... A vénséges vén fa, a mely egykoron a nagy fejedelemre borult, csöndesen suttogott az őszi szélben, tárogatók is kerélt és busan bugott, hullámozott a dal a sárguló halmok fölött: Hej Rákóczi, Bercesényi, Bezerédy...

A munka halottjai. Soós István kufuró Debreczen határában egy régi kutat téglázott és negyedmagával lement 25 méter mélységbe. A mikor leértek, a kut beomlott. Ötven munkás segítségére sietett és az eltemetett embereket kiásta. Soós István és Mike Ferencz már halott volt, a másik kettő haldoklott.

A liba miatt. Egy liba miatt lőtte meg e hó 11-én Tápiószentmiklóson Németh Pál unokatestvérjét Németh Jánost, kivel már 10 év óta haragban volt. Az unokatestvérek szomszédok voltak s a hol lehetett, éreztették egymással haragjukat. Egy-egy agyonvert csirke, kitört fa s egyéb apró boszantások igen sokszor fordultak elő. Mult kedden is kertjében ért Németh János egy libát, melyet öcsce jószágának ismert fel. Sietett is azt agyoncsapni s visszadobni a szomszéd udvarába. Németh Pál értesülve a dolgról, revolverét zsebre téve, unokatestvére keresésére indult. Rá is talált az utcán s behívta a koresmába egy pohár borra. Borozgatás közben felelősségre vont a Németh Jánost a liba agyoncsapása miatt. De ez mindent tagadott. Erre Németh Pál előrántva revolverét, háromszor rálőtt bátyjára. A lövések súlyos sebeket okoztak. A tettest elfogták s a szentmártoni bíróságnak adták át.

Apró hírek innen-onnan. Orosz-Lengyelországban van egy Brzeziny nevű városka, melynek 7669 lakósa közül 4000 szabó van, nagyobbára zsidók. Egy férfi ruhát 8 koronáért adnak. — Az új tizkoronás papírpénzt még az idén kibocsátják. Valami titkos jegy lesz rajta, a mit nem lehet utánahamisítani. Igen hosszukás, keskeny alakja lesz az új bankónak. — Zemplénmegyében 6760 inséges családot irtak össze.

Adó és örökségi utbaigazító.

== A magyar nép számára írta **Csikós Endre.** ==

Az állami egyenes adókat és az örökösödési jog népszerű módorban való ismertetését foglalja magában.

==== **Ára 60 fillér.** =====

Kapható a Magyar Néplap kiadóhivatalában.

Az irás.

Népünknek a törvényekben való járatlansága nagy baj bizonyára.

Am ki ne tudná, hogy a törvénytudás fogyatékoságát igen nagy részben ellensúlyozhatjuk a magunk ügyei iránt tanusított gondossággal, lelkiismeretességgel, bölcs körültekintéssel?!

Szürkék a hétköznapiak; s fárasztó az élet apró ügyes-bajos dolgait nap-nap után éber elmével intézni. És mégis ez éberségre van mindannyiunknak a legnagyobb szüksége; — „a jó családapa gondosságára”. Enélkül hiába vagyok jogtudós, s haszon nélkül való dolog a törvénykönyvekben való jártasságom; a más pereit megnyerhetem, de a magam ügyeit elveszítem. A bíró előtt igazát vitatva sokszor biztosabban áll meg a józan életű, gondos paraszt, mint a maga dolgával keveset törődő, könnyelmű jogász.

Családunk szeretete s minden aprólékos dolgunk éber gondozása: ez a vagyoni biztosság alapköve. S jogügyeinkben rendszerint biztos utmutatónk még akkor is, ha törvénytudományunk fogyatékos.

Régi magyar leveles-ládákban keresgélvén, meglepetve látja az ember, hogy e letűnt idők szürke hétköznapijairól mennyi irás beszél. A nagy okmányok mellett az apró irások, kis kölcsönök, cselédeknek adott előlegek, kevés jelentőségű elkötelezések írott bizonyágai.

Nem tudom helyesen itélem-e meg az emlékek jelentőségét: de aligha csalódom benne. Bizonyosságok ezek; bizonyágai annak, hogy e kornak emberei kis dolgaikban is nagyobb gondossággal jártak el, mint a hogy a mai kor embere eljár; s jogi dolgaikban ragaszkodtak ahhoz, a mitől mi lassankint kezdünk elszokni, az íráshoz; ahhoz, hogy a miben megállapodtak, a miből jogot, vagy köteleiséget származtattak, arról írást vettek, vagy írást adtak. Még a kis dolgokban, az aprólékos ügyekben is.

Régi jó szokás; de fogy a követői száma. Lázás időkkel élünk, dolgainkat szeretjük röviden intézni. Minek az irás? Elég a szóbeli megállapodás! Ugy gondoljuk: aprólékos dolgokban különösen elég.

Pedig azóta sulyosodtak az élet gondjai. Uj gazdasági viszonyok s új jogintézmények támadtak; szövevényesebb, nehezebben áttekinthető jogszabályok hozattak. Sok a rosszhiszemű ember is; ezek a törvényt ismerve, áldozatot keresnek, s áldozatot találnak is a törvénytudatlan nép között. A körültekintő gondosságra több szükség van ma, mint régen.

S a gondosság azt hozná magával, hogy ami jogügyet elintézek, arról bizonyítékot is vegyek, s e bizonyítékot — akármiféle jogvita esetére — megőrizzem.

Mert igaz ugyan, hogy a legtöbb megállapodás érvényes és joghatályos, akár foglaltam azt írásba, akár nem. Ebből a szempontból nem is hiba, hogy a megállapodásról írást nem veszek.

De hiba más szempontból; és pedig többrendbeli más szempontból.

Először: mert az az irás már magában véve is jó bizonyíték. A kezünk írását nehéz letagadni. S az írásból tisztán látható, ki miféle jogot adott a másiknak, s miféle köteleiséget vállalt magára. Rosszhiszemű emberrel szemben fegyver.

Jóhiszemű emberrel szemben pedig a dolog békés elintézésének biztosítója. Mert ne feledjük, hogy a perek igen nagy része jóhiszemű emberek között van folyamatban, igen sokszor olyanok között, akik a jogügylet kötésekor megállapodtak az ügylet minden lényeges és mellékes körülményére nézve, de mert az írásba nem foglalták, később még sem tudják tisztázni, hogy egyik-másik kérdésben mi volt a megállapodás, s bíró elé kerül az ügyük. Sokszor az egész szerződés sorsa fordul meg egy ilyen vitás megállapodáson, sokszor csak valami mellékes kötelezetség. S per lesz belőle mégis.

És milyen kínos, bizonytalan perek ezek. Mennyire kétséges, hogy tud-e bizonyítani az, a kinek igaza van; van-e tanuja, vagy más bizonyítéka?! Sőt a tanubizonyítás is ily esetekben mily kétséges; aprólékosabb körülményeknél mily könnyen lehetséges, hogy a tanu sem emlékszik helyesen! Különösen könnyen tévedhet a kevésbé művelt ember. Mily kétséges, hogy annak a javára dönt-e az igazság, akinek igaza volna?!

Mondom, jóhiszemű emberek között is gyakori az ilyen eset; s rosszhiszemű embernél még gyakoribb.

Számos az ügynökök visszaélése; a szóbeli megállapodás teljesítését megígérik, de ha a teljesítésre kerül a sor, letagadják; vagy már maga a rendelő által aláírandó lap olyan, hogy arra rá van nyomtatva, hogy „szóbeli megállapodás figyelembe nem vétetik”, s ilyenkor meg hiába bizonyítja a rendelő, hogy egyet-mást előszóval is kikötött, mert ilyenkor csak az írásban foglalt megállapodás kötelező.

S mindezen jogvitának elejét vehetné a gondosan megszerkesztett irás.

Sokszor a legkisebb irás is elégséges: kölcsönről egy kétsoros kötelezvény, fizetett pénzről egyegysoros nyugtatóvány stb.

Törvényeink az okiratok dolgában formáságot nem kívánnak; csak a tartalmuk legyen helyes. S kétségtelen, hogy az egyszerűbb magyar paraszt is — veleszületett helyes jogérzékével — tudni fogja, mi fontos és mi nem fontos az ügyében, s mit kell ez egyszerűbb irásokban felvennie, s mit nem. Jó, ha a szerződő feleken kívül az írást két tanu is aláírja, a ki jelen volt akkor, a mikor a felek az írást aláírták; mindenesetre több eshetőséggel szemben látjuk e tanuk aláírásának hasznát. De a törvény még ezt sem kívánja; elég ha a szerződő felek aláírták neveiket.

Tudom jól, hogy sok esetben azért nem ad és nem vesz írást az egyszerűbb ember, mert arra bélyeg kell. Hát ez igaz. Az éféle írásra bélyeg kell; s azt a tanácsot, hogy bélyeget az ily irásokra ne tegyen, még a legszegényebb embernek sem adhatjuk. De igenis fel kell világosítanunk arról, hogy az az irás, ha bélyeget nem ragasztok rá, akkor is érvényes, s éppen úgy bizonyít, mintha bélyeg volna rajta; csak az a különbség, hogy az ily írásért, ha

biró elé kerül, megleletezik, s megbírságot adják azokat, a kik kiállították.

A bírság rendszerint nem jelent nagy károsodást, de az írás hiánya nagy károsodást okoz.

Irott bizonyítékokkal igen sok jogvitának és vesztett pernek vesszük elejét.

Mindenki, aki igazságszolgáltatásunkat figyelmeztet, napról-napra vérző szívvel látja, hány esetben volna elkerülhető a per, vagy hány esetben dőlné el a per sorsa egészen másképp, ha csak pár sor írás is volna.

Szánjuk a szegény pervesztes embert; de mikor jut végre népünk annak tudatára, hogy ezeknek a sokszor igen súlyos károsodásoknak önmaga az oka, mert ügyeinek elintézésében nem jár el kellő gondossággal?

Népek és nemzetek.

György szász király halála.

Két évi uralkodás után mult szombaton meghalt Szászország 70 éves királyja, György. A mi királyunknak a legjobb barátja volt. Bátyja, Albert király halála után foglalta el a trónt késő agkorában. Az uralkodás gondját súlyosabbá tette fiának, a trónörökösnek családjában megtörtént botrány. Lujza trónörökösnek kalandos szökése nagyon megtörte az öreg királyt s az eset csak siettette a halálát. Temetésén Ferencz Ferdinánd főherczeg képviselte a magyar királyt.

Az új szász király, Frigyes Agost, 1865-ben született. Csak annyit tudunk róla, hogy él-hal a katonaságért. Máskülönben igen egyszerű az életmódja. A nyáron Tátrafüreden lakott néhány hétig gyermekeivel.

Kiktől szívesen szabadulnak.

Oroszországból kivándorló zsidóknak a kormány rendeletére a vasutakon különösen olcsó menetdíjakat engedélyeztek. A zsidó telepítési bizottság igazolványának felmutatása mellett a zsidó kivándorlók az összes orosz vasutakon viteldíjképen magukért és podgyászukért csak annyit fizetnek, amennyi egy harmadosztályu gyermekjegyért jár. Ezt a díjat nemcsak egyes személyekre, hanem egész kivándorló csoportra alkalmazzák. — Minél többen vándorolnak ki, annál jobban örülnek!

A pénz átka.

— Regény 3 fejezetben és egy utóhangban. —

I. fejezet.

Történetünk színhelye Páris. Ebben az óriási világvárosban, künn a szélen, csütörtökön virradóra kiraboltak egy öreg nőt. A merénylőt még azon melegében elfogták és a rendőrségre vitték, hol jó ideig hasztalan faggatták, nem akart vallani.

— Mi a neve? Kicsoda maga? kérdezte vagy tizedszer a kapitány.

— A nevem... a valódi nevem... minek azt megvallani? — felelte halkán a gonosztevő. — Ha ön, kapitány ur, jól megnézne, rá ismerne bennem egy régi ismerősére, kivel valaha sokszor szorított kezét.

A kapitány meglepetten felkiáltott, hogy az lehetetlen.

— De igen, — szölt megint a vádlott. — Regier

Mihály vagyok... nem ismer rám?... Ezelőtt tizenöt évvel mindig együtt feketéztünk a Tőzsde-kávéházban... Akkor a pénzügyminiszteriumban voltam hivatalnok.

A rendőrtiszt most már ráismert és részvétellel nézte végig.

— Hát hogyan jutott ennyire?

II. fejezet.

A vádlott röviden elmondta süllyedésének történetét. Mikor még hivatalnok volt, sok buval telt az élete, mert csekély fizetéséből alig volt képes eltartani öttagu családját. De szegényen és jó egyetértésben éltek és szerették egymást. Két fia már kisebb hivatalt viselt, két leánya pedig szintén arra készült, hogy valamikor maga keresse a kenyerét. Az anya szerényen viselkedett és gondosan vezette a háztartást. Mindamelllett Regier Mihálynak jó sok adóssága volt már; de remélte, hogy mindazt ki bírja fizetni, mikor előléptetésben lesz része. Arra már nem soká kellett volna várnia.

Sőt a sors még kegyesebb volt hozzá.

Nem kellett bevárnia az előléptetést, mert egy szép napon arról értesült, hogy valamelyik sorsjegye, melyet régen egyszer vásárolt, 25.000 frankos nyereményt ütött meg.

Sebtiben kifizette az adósságait; összesen se volt az nagy összeg, mert hiszen olyan kis hivatalnoknak kicsi a hitele is.

Itt aztán megkezdődött volna a nyugalmas élete, a családja zavartalan boldogsága, ha Regier Mihály olyan ember lett volna, a ki azzal beéri, a mit a sors neki szán. De ő nem az az ember volt. Hanem azon kezdte, hogy otthagya a hivatalát és ezentul csak a Tőzsde-kávéházba járt el pontosan, hol ügynökökkel, bankárokkal tanácskozott mindig. Fiai is elcsapták maguktól a hivatalát, csak-hogy azok inkább olyan kávéházba mentek, hova fess leányokkal mulatós ifiurak szoktak járni. Leányai is abba-hagyták a tanulást; felesége pedig velük együtt selyembe öltözködött. Minden jól ment egy darabig.

III. fejezet.

De csak egy darabig. Ama bizonyos fekete szombatig.

Mert mit csinált Regier Mihály a tőzsde-kávéházban? Azt csinálta, a mit mindazok tesznek, kiket megszáll és hatalmas karmába szorit a pénz ördöge. Miután már kis pénze volt, e mi addig sohase volt, most már nagy pénzt akar szerezni. E célból szerencsejátékokat folytatott a börzén. Eleinte nyeresben volt, tehát nem kifogásolta felesége és gyermekei pazarlását, sőt ő maga is ugyanazt tette. Még tánczosnőkre is jutott pénze.

Egyszer azonban fordult a kerék, már t. i. a szerencse kereke. Egyetlen vesztés a börzén elvitte Regier Mihály minden addigi nyereményét, meg még az utolsó inggombját is.

No jó; az Ur adta, az Ur elvehette. Csak kenyér maradjon és dologra való erős kar. De Regier Mihályék nem tudtak többé az egyszerű munkáséletbe visszazökenni. Hogy pedig a tékozlást folytatni lehessen, a szerencsétlen apa idegen pénzhez nyult. Rajta kapták, aztán fokról fokra szülyedt. Elsőbb lopásért ült hat hónapot. azután hamisításért egy esztendőre. Négy évvel ezelőtt kirabolt egy ittas urat, azért három esztendőre fegyház-rab lett. Mikor kiszabadult, a családja nem akarta többé befogadni. Még lányai is megtagadták, noha csak „szc-

retői" voltak egy bizonyos gazdag urnak. Ez a csütörtöki rablás volt büneinek utolsó stációja — egyelőre.

Utóhang.

Ez tulajdonképpen már nem is tartozik a regényhez, hanem az igazsághoz. Mert az, hogy a rablásért megint fegyházba került az egykori pénzügyminiszteri hivatalnok, az egyenes sor. De azt ki kell nyomatni, hogy ezt a regényt itt nem valami poéta agya fundálta ki és írta meg, hanem megcsinálta azt a legigazságosabb regénygyáros: az Élet. — Vagyis, magyaros rövidséggel mondva: ez igazi történet.

A lélek forró lázai.

— Szent Ambrus után. —

Hogy a lelket is kizozhatja a hideglelés, forró láz és más eféle nyavalya, azt, ha a szentatyák nem is tanítanak, tapasztalásból is tudjuk. Melyek a lélek hideglelései, lázai, bajai?

„A mi lázunk: a fősვნéség.“

„lelkünk forró láza: a tisztátalan vágyak“,

„lelkünk hideglelései: érzékiség, fényüzés és dőzsölés“.

„lelkünk baja: vágyakodás a kitüntetések után“,

„lelkünk tüzes nyavalyája: a harag!“

Ennyi betegség! és ez gyakran ugyanazon egy lélekben, egy és ugyan azon időben egyszerre megvan! Most csak az a kérdés: miféle „labdacokat“, „porokat“, „cseppeket“ szedjük be, hogy e bajokból kilábaljunk?

A fősვნéség ellen ez a „recept“.

„Adj a szegénynek, hisz ugy is magadnak adsz!“

„Adj a nyomorultnak morzsát — egész kenyeret kapsz vissza Istentől! Adj hajlékot és kapod az egész menyországot! Adj a mulandó dolgokból, aranyból, pénzből, ezüsből — és kapsz örökké maradandó javakat!“

A második s ez nagyfoku láz — sokan belepusztulnak — a VI. és IX. parancs elleni szenvedélyek!

Ügyelj szemedre, ügyelj nyelvedre, ügyelj mindjárt az első rossz gondolatra — akkor a küzdelem könnyebb lesz!

Aztán, ha a hiuság, büszkeség, kevélység, mértéktelenség lázai beléd szorulnak — akkor tagadd meg magad, tedd épp az ellenkezőjét. — Ezt ajánlják a legnagyobb szentek, ők pedig tudják!

Hát a harag láza ellen mi az orvosság?

Vigyázní, mikor az indulat még csak kezdődik, mikor még gyöngye, mert ha egyszer megerősödött, nehezebb a haragot lecsillapítani, mint a háborgó, zivataros tengert!

Általános orvosság ezen összes betegségek ellen:

„Imádság és a szentségekhez való gyakori járulás!“

Drebitka Xaver Ferencz.

Mai képünk.

A halál küszöbén. A kétségbeesés kiüzte a vak éjszakába az özvegy nőt. Tanácstalanul bolyongott mindenfelé, végre is eljutott a folyó partjához. Ott aztán teljesen cserben hagyta a józan esze s elhatározta, hogy bűnös módon fog az élet szenvedéseitől megválni. Képünk ebben a borzasztó pillanatban ábrázolja a szerencsétlen asszonyt, a mint a halál küszöbén állva, bucsút készül venni a világtól.

Tettét azonban nem hajtotta végre. Amint ugyanis tekintetét körülhordozta, fölpillantott az égre. Eszébe jutott a könyörületes Isten, a ki nemcsak sujt, de fölemel is, aszerint, a mint az Ő bölcsesége jónak látja. S ha az emberek meg is fosztották szegényt a reménytől, újra éledt az a szívében, mihelyt a Mindenhatóra gondolt.

Egészség — üdeség.

Néhány szó az egészségről.

Az erdők és mezők állatai nem ismernek orvost; azokat a természet gyógyítja. Az állatok legtöbbszörre természetüknek megfelelő életmódot folytatnak, ennél fogva holmi betegség ritkán kizozza őket.

Miután minden orvostani kísérletet először is állatokon végeznek s csak azután alkalmazzák emberekre, mi is az állati ösztönt vegyük irányítóul s arról vonjunk következtetést az emberre. Az anyatermészet az embereket is meggyógyítja, csak fel kell ismernünk a természet gyógyító erőforrásait. Az emberek gyakran nem élnek természetüknek megfelelő módon s ez okból különböző betegségeket kénytelenek elszenvedni. Pedig az emberi természetnek meglehetősen nagy az ellentálló képessége, csak hogy a természetes életmód ellen elkövetett bűnök előbb vagy utóbb kemény bosszút állanak. Már a kis gyermek nevelésénél is mennyi tömérdek hibát követünk el. Ilyenek pl. a hamisított tápszer, a túlszaporított elzárás, a mákhéjjal való elbódítás, a korai sok tanulás, az örökös ülés és a szeszes italok. Utóbbi valósággal méreg a gyermeknek.

Korunkban az emberek természetellenes módon idegenkednek a levegőtől és a víztől.

A tiszta, por- és füstmentes éjszakai levegőt gondosan elzárjuk előlünk s életünk egy harmadán át csupán csak a többszörösen ki- és behelt levegővel tartjuk tüdönket. Próbáljunk csak egyszer egy éjszakán át csukvatartott hálószobából a friss reggeli levegőre menni, azután ismét vissza a hálószobába, mindjárt megérezzük a megromlott, természetellenes levegőt.

A tudomány immár rég megczáfolta azt az ósdi előítéletet, hogy az éjjeli levegő meghűlést, sőt megvakulást okoz.

Az étkezésünk is lépten-nyomon ellenkezik a természettel. Sokat eszünk, forróat eszünk, az ételket nem rágjuk meg kellően, ellenben erősen fűszerezzük és különféle mesterkéltséggel elrontjuk. Pedig

jó ám azt tudni, hogy minéi egyszerűbb a táplálék, annál egészségesebb. Azután a mostani világban igen sok szeszes italt fogyasztanak az emberek.

Svájban 1840-ben 50 ezer hektó sör fogyott el. 1890-ben már egy millió 190 ezerre rugott ez a szám. Németországban évenként 52 millió 400 ezer hektoliter sört isznak az emberek, a mi pénzben kitesz 1733 millió márkát. A szeszes italok élvezete oly óriásilag elterjedt, az alkohol rettenetes kártevősei az egész emberi nemre oly kézzelfoghatóan bebizonyultak a tudomány és a statisztikai adatok alapján, hogy minden komoly embernek kötelessége hangos tiltakozó szavát felemleni a szesz élvezete ellen.

Világgá kell kiáltani azt a szomorú igazságot, hogy az az út, mely a bolondok házába és a fegyházba vezet, a korcsmánál kezdődik.

A legtöbben így mentegetik alkohol- és nikotin (dohány) szenvedélyüket: Nekem nem árt; azért én jó egészségnek örvendek. Ennek ellenében először is az emberi test csodálatos ellenállóképességét kell hangsúlyozni, mely teljes erőből védekezik minden mérge és természetellenesség ellen, hogy azokat ártalmatlanná tegye és a káros anyagokat a testből kiküszöbölje. Másodsorban pedig a következő hasonlatot kell megszívlelnünk.

Tegyünk egy túsúrát egy iv papirosra. Ugye bár alig látjuk a nyomát? De hogyha a papirost folytonosan lukasztgatjuk, idővel a papiros összeomlik. Az alkohol és a nicotin egyszeri élvezete nem hagy észrevehető káros nyomot maga után, de az összessége ezen észrevehetetlen károknak néhány év múlva a test összeomlását eredményezi.

A betegágyhoz és a sirhoz számtalan ut vezet, de mindeme utakat lényegesen megrövidíti az alkohol és a nicotin élvezete.

Azt monják, hogy az alkoholnak nagy hidegben melegítő hatása van. Az északsarki utazók, kiknek a legnagyobb hideget kell elviselniök, azt tapasztalták, hogy az alkohol csupán igen rövid ideig tartó meleget nyújt s utána annál érzékenyebbé teszi a testet a hideg iránt. Tehát folytonosan innunk kellene, hogy ezt a rövid meleget megtarthassuk. Amde a szüntelen ivástól idegeinket állandó izgatottságba hozzuk, a mi az idegek gyöngülését jelenti. A gyöngülés pedig ellenkezője az erőnek.

Az alkohol elleni küzdelmet mostanában az orvosi tudomány vette föl. Nagytudású doktorok és tanárok komor színekkel festik az alkoholivás rettenetes következményeit, melyek még akkor is borzasztóak, ha nem élünk tulságosan szeszes itallal.

Mit szóljunk ahhoz, hogy manap már a kis gyermekek és a serdülő ifjak is alkoholt isznak, mikor maguk a szülők nyújtják oda nekik a méregpoharat és még dicsekednek, hogy gyermekeik milyen nagyszerűen tudnak inni. Az ilyen szülők tűzrevalók!

Nothnagel, a híres bécsi tanár, egyenesen azt modja, hogy a ki gyermeknek szeszes italt ad, az bűncselekményt követ el. Szakitani kell végre azzal a régi felfogással, hogy a bor erősít.

De nemcsak a testnek árt az alkohol élvezet, hanem a léleknek is. Erre vonatkozólag kétségbevonhatlan bizonyítékokat szolgáltat a büntető igazságszolgáltatás számtalan adata.

Hány család, hány nemzedék pusztul el az alkohol gyilkoló hatásától!

Ime két példa:

Egy szegény beteg asszony fia pálinkaivásnak hódol. Lassankint mindent zálogba tesz és

a pénzt elissza. Az anya pusztá földön fekszik egy kevés szalmán és rongyon. Egyetlen takaró földi testét. S im megjelenik az embertelen fiu, nagybeteg anyjáról az utolsó takarót is lerántja, eladja és az árát elissza. Ez eset után nemsokára meghal az anya, — ám a fiut is hirtelen és rettenetes halál éri utól.

Egy családapa isszákosságban leli örömét. Fokról-fokra süllyed, míg családja éhezik és nyomorog.

Egy nap ismét gonosz pajtások társaságában tölti a delet a korcsmánban. Egyszerre megjelenik felesége a gyermekekkel s egy leborított edényt tesz elébe a következő szavak kíséretében: „Minthogy nincs idő ebédre hazajönni, elhozom neked az ételt!” Erre az asszony eltávozott. A férj meghívta pajtásait falatozni, felemlíti a födelet, de csupán egy czédulát talál a lábasban, melyre ez van írva: Nekünk egy harapás ennivalónk sincs. Az ember egy darabig rámeresztette szemét a czédulára, majd fölugrott, hazament és bocsánatot kért családjától. Azóta ismét szorgalmas munkaszerető családapa.

A ma élő embereknek másik természetellenessége az ostoba divat, az egészségre káros öltözködés. A nemes testrészek, a melyek fontos életműködést fejtenek ki, összeszorítottak, úgy hogy a test nem ritkán elnyomorodik. A lábak véredényeit a harisnyakötők megakasztják működésükben s a láb, mely egész napon át a testnek 50—80 kilós nehéz súlyát cipeli, szűk cipőbe szorul. A cipészek a megrendelőknak „szép kis lábat” iparkodnak formálni s így a kis cipőben összeszorulnak a láb vérerei. Ebből pedig többféle betegség szokott származni.

Adjunk több szabadságot a szegény fogolynak — a lábnak — mely a test egész súlyát kénytelen naphosszat cipelni. Kényelmes cipő, szandál és többször meztláb járni, — ez kell a lábnak.

Manap az emberek igen felületesen, de sokszor semmiképp se ápolják bőrüket. Az emberi bőr egy oly szita, mely örökös használatban van, tehát szükséges, hogy gyakran tisztogassuk. A friss levegőnek hozzá kell férni a bőrhöz, ezért a ruházatunk legyen bő és szellős.

Hetenként legalább kétszer mossuk meg az egész testet. Nem kell ide egyéb, mint egy tál víz s egy durva törülköző. Legjobb akkor végezni, midőn az ágyból kilépünk. Ilyenkor gyorsan lemoszuk magunkat s utána egy kis időre ismét az ágyba fekszünk.

Eközben azonban meg ne sértsük erkölcsiségünket, mert Isten mindent lát.

Az egészségnek nélkülözhetetlen kelléke a mozgás. Az erős testi munka a vért gyorsabb keringésbe hozza s így az egészségtelen, káros anyagok a testből hamarabb eltávolodnak.

Tiszta, egészséges vérre van szükségünk. Már pedig a vér az ételekből és italokból képződik. Állítsunk fel szájunkban egy szigorú vámhivatalt, mely semmi tisztátalant, károsat, mérgezet be ne bocsásson.

Az egészség minden áldozatra érdemes, de sajnos, csak akkor tudjuk igazában megbecsülni, a midőn már elvesztettük. Elj természetsszerűleg, ha a legdrágább földi jót, az egészséget mindvégig birni óhajtod.

Terjesszék a „Magyar Néplapot!”

JÓ KÖNYVEK.

„A szeplőtelen szüz Mária tisztelete“ c. könyv dr. Haiczl Kálmán jeles tollából most jelent meg. A boldogságos Szüz szeplőtelen fogantatása dogmájának ötven éves jubileumára készült ezen imakönyv magában foglalja sz. Mária tiszteletének történetét különösen hazánkban, továbbá a szeplőtelen fogantatás hitágazatának ismertetését, X. Pius pápának a jubileumról szóló körlevelét hű magyar fordításban. Az ájtatossági rész a jubileumi imákat és egyéb Mária ájtatosságokat tartalmazza, végül a Máriakongregációk szervezetét, alapszabályait és ájtatossági gyakorlatait tárgyalja oly formában, hogy a 278 oldalas könyvet Mária tisztelői, különösen pedig a Máriakongregációk tagjai ima- és kézikönyv gyanánt egyaránt használhatják. A könyvet Stampel Károly, pozsonyi könyvkiadó czég igen szép kis alakban adta ki. Ara kötve 1 korona 50 fillér, aranyfűzős diszkiadásban 1 korona 80 fillér. Megrendelhető a kiadóczégnél Pozsonyban. Portóköltség 20 fillér.

MAGYAR GAZDA.

Házi állattjaink idej teleltetéséről.

— A földmivelési kormány üzenete. —

II.

4. Ugyancsak takarmányul használhatjuk azt a dudvát (gazt), mely árokpartokon, utszéleken s parlagon heverő földeken terem, mert ha a marha zölden nem is eszi, de mint zsombolyázott takarmányt rendszerint jóízűen elfogyasztja azt. Szintugy szivesen eszi a marha a nedves helyeken termő békarokkás sásos füvet is, ha zsombolyázva kapja, míg ellenben, ha szénát készítünk belőle, akkor legfeljebb csak a ló eszi meg, de a szarvasmarha nem.

5. A kukoricacsutkát rendszerint csak tüzelőül használjuk, más országokban azonban mint takarmányt is becsülik azt, mert a csutka fölér a közepes szalmával. Legjobb a csutkát darálva etetni, de a kis gazda, a kinek darálója nincs, úgy segíthet magán, hogy nagyjában felaprózza, hideg vízben áztatja, vagy meleg vízzel leforrasztja azt s keveri szecsával.

6. Az elhanyagolt földeken sok a taraczk, mert nem mindenki szedi ki szántáskor a gyökerét; az idén kettős hasznunk volna ennek irtásából, mert nemcsak hogy földeink termőképességét fokoznánk, de nagyon jó takarmányt is nyernénk vele, még pedig olyan jót, hogy szükség esetén kenyeret is lehet a gyökeréből sütni. Gazdáink többnyire elégetik a taraczkgyökeret, részint mert nem ismerik a takarmányértékét, részint abbéli félelmükben, hogy az ürülékkel esetleg életképes gyökerek távolodnak el; ez a félelem alaptalan s a ki mégis fél, az le is

forrázhatja s így biztosan előlheti a gyökeret. mielőtt feletetné.

7. A vadgesztenyére kevés ember gondol, pedig a friss gesztenye kétszerte annyit ér, mint a burgonya, a szárított pedig kiállja a versenyt a gyengebb darafélékkel, s így abrak gyanánt etethető. Ezért gyűjtsük a vadgesztenyét, a hol csak lehet, s ha annyit tudunk összeszedni, hogy a téli időre is teljék, akkor vagy veremljük el úgy mint a burgonyát, mely esetben egész télen friss gesztenyét etethetünk, vagy terítsük el s szárítsuk a padláson úgy, mint a hogy a friss diót szokás szárítani. Utóbbi esetben követ vagy mozsárral szétzúzva, vagy pedig géppel megdarálva etetjük a vadgesztenyét, s ha kedveskedni akarunk az állatoknak, akkor etetés előtt 24 óráig vízben kiáztatjuk azt, mely esetben keserű ízét veszítve, még a legkényesebb ló s marha is szivesen fogja enni, ha fokozatosan szoktatjuk hozzá.

8. Bortermő vidékeken kitünő segítségünkre lehet a szőlőtörköly is, kivált ha nagyjában kiszedjük belőle a kocsányokat, úgy, hogy főleg csak a bogyhéjak és szőlőmagvak alkossák a takarmányt. Feletetni pedig úgy a friss, valamint a pálinkafőzésre használt törkölyt is lehet, sőt utóbbi annyiban jobb, hogy kevesebb borkősavat tartalmazván, nagyobb mennyiségben adagolható, mint a friss. Ugyanis friss törkölyt csak mintegy 2 $\frac{1}{2}$ kg.-ot ajánlatos a marhára naponta számítani, míg ellenben kifőzött törkölyből 12 kg.-ot is adhatunk neki. A szőlőtörkölyt továbbá a téli időre is eltehetjük, még pedig kicsiben, úgy, hogy mint a káposztát valami kádba tiporva, deszkákkal földjük le s kövekkel megterhelve, annyi vizet öntünk reá, hogy a levegőtől el legyen zárva, nagyban pedig verembe rakjuk a szőlőtörkölyt ép úgy, mint a hogy azt a répalevelekről elmondtuk, különös sulyt fektetvén itt is a jó letiprásra s a kellő beföldelésre, mert minden takarmány bevermelésénél az a fő, hogy a levegőtől minél jobban el legyen zárva.

Mindez áll arról a törkölyről is, melyet alma-s körtebor készítésekor nyerünk, s melyet nagyobb mennyiségben adagolhatunk, mint a szőlőtörkölyt, mert az alma s körtebor nem tartalmaz borkősavat s ezért nem is bir azzal a hashajtó hatással, mint a szőlőtörköly.

9. Jó takarmány azon szilvamoslék is, mely a szilvapalinka főzésénél keletkezik, de ezt azonnal fel kell etetni mihelyt langyosra kihült, mert később megeczetesedik s akkor egészségtelen. A marha 40—50 liter szilvamoslékot is képes naponta fogyasztani, ha valami rostán szűrjük azt át, hogy a magvak kikerüljenek belőle, mely utóbbiak a sertéssel etethetők, kivált ha feltörjük, ámbár a disznó maga is fel tudja a szilvamagot ropogtatni. Ha sok a szal-

— Első magyar hangszergyár
villamos erőre berendezve

Stowasser J.

Cs. és kir. udvari hangszergyár.
a cs. és kir. közös és a m. kir. hon-
véd hadsereg egyedüli szállítója

BUDAPEST, II. ker.,
Lánczhíd-utca 5 szám.

— Első kézből legjobban vásárol —

Legnagyobb választék az
összes hangszerekben.

hegedűk, gordonkák, bógók,
fuvalák, trombiták, czimbal-
mok, saját találmányu táro-
gatók 30 forint-tól fölfelé

Harmonikák

legjobb, eipusz-
títhatatlan han-
gokkal, különlegesség acélhangu
zenekari harmonikákban; saját
mintáink.

**Teljes zenekar
* felszerelése ***

előnyös feltételek mellett
a legjutányosabb árban
szállítatuk.

Képes árjegyzék a) hangszerekről,
b) harmonikákról, ugyszintén
harmóniumokról ingyen és
bérmentve; csak megnevezendő
miféle hangszerről kívántatik.

A szüret. Rusztról jelentik: A rendkívüli szárazság után igen nedves ősz következett. A sok eső siettetti a szüretet, mert a gazdák attól tartanak, hogy a vékonyhéjú szőlőfajok rothadásnak indulnak. A fehér fajok 17—20, a vörösek 18—21 fok cukortartalmat mutatnak. A fehér mustot nagy mennyiségben és előszeretettel Bécs veszi ötvennégy koronával. A minőség határozottan jobb a mult évinél, a mennyiség pedig minden várakozást felülmúl. A környéken legujabban 400 holdat ujitottak fel.

Budapesti piaci árak. Liszt. Nullás 16.40, egyes 16.00 — kettes 15.60 — hármás 15.20, — négyes 14.80, — ötös 14.30. — hatos 13.80, — hetes 13.20, — nyolczas 7.20

Hüvelyes. Erdélyi dió 15—16 kor. lencse 15—16k., borsó 11—12 k., mák 28—30 kor. Mind 50 kilónként.

Vetőmag. Vöröshere 67—80 korona, luczerna 50—60 kor., muhar 12—13, téli borsó 10—12, téli bükköny 13—14, kor., homoki bükköny 24 korona.

Vásárarnok árai. Élő baromfi: sütni való csirke 1.30—2.30. tyuk 2.20—2.80; — köpült vaj 150—160, édes túró 12—16, juhtúró 106—112, tojás (1 láda 1440 drb) 82—84 korona. Burgonya sárga 10—11 kor., róza 8—8.40 kor. Fejes káposzta 100 darab 16—24 korona.

Marhavásár. Hizott magyar ökör 56—72 kor., tarka ökör 58—78, magyar tehén 38—68, tarka tehén 40—68, magyar legelőmarha 42—64, szerbiai ökör 40—64, bika 44—64, bivaly 32—45. Belföldi élő borjú 72—96, növendék 30—64 korona.

Sertésárak. Öreg nehéz páronként 400 kilón fölül —, fiatal nehéz 115—116 f.; fiatal közép

115—116 f., fiatal könnyű 115—116 f. kilónként. Szerbiai nehéz 116—117 f., közép 115—116 f., könnyű 112—113 fillérig.

Széna, szalma, takarmány. Széna ára 50 kilónként 3 koronától 4 kor. 60 fillérig. Muhar 4 kor. 80 fill., alomszalma 1'70, zsupszalma 2'10, szecska 2'25. Préselt széna 3'80—4'40, préselt szalma 1'60--1'80.

Budapesti legolcsóbb gabonaárak.

Buza: tiszavidéki (uj) 10.25 fejrmegeyi (uj) 10.25 pestvidéki (uj) 10.25 bánási (uj) 10.25 bácskai (uj) 10.20 A mult hét óta az árak változtak.

Árpa: 7.25 **Rozs:** 7.55 **Zab:** 6.95 **Tengeri:** belföldi (uj): 7.35 Az árak változtak.

Szerkesztői üzenetek.

H. I. L. Naszvad. Ez az év egészen ki van fizetve. — **K. A. Zalamerénye.** Az új előfizetőt köszönettel bejegyeztük. — **M. J. Gács.** A hiányzó számokat pótoltuk. Járjon utána a postán, mert ott lesz a hiba. — **M. M. Zombor.** A versek megjöttek; legközelebb véleményét mondunk róluk. Milyen „régizimen“ küldjük a lapot? — **Sz. F. Jászárokszállás.** Ha úgy véli, hogy jogos a sérelme, ne a miniszterhez, hanem az alispánhoz forduljon orvoslásért. — **J. J. Jobbágyi.** A Kisbirtokosok földhitelintézetéhez forduljanak. — **Sz. Gy. Nagyécs.** Sorsjegye nejn nyert semmit a szeptember 24-iki huzáson. — **K. F. Ertesitem** a tárgyalás eredményéről, majd akkor kitesszük az esetet a lapba. — **V. I. Szomolya.** Hozzánk való szíveségét köszönjük. A 4 korona megjött. — **Cs. A. Felsőhidegpatak.** Legközelebbre nem ígérhetjük, mert sok régebbi vers vár közlésre. Azonban a mi késik, nem mulik.

Kérjen mindenki

saját érdekében

Valódi Kathreiner-féle

Kneipp-maláta kávé

csak oly csomagokban, a melyek a Kneipp páter védjegyét és a Kathreiner nevet viselik, és kerülje gondosan a silány utánzatok elfogadását.

El ne hamarkodja

senki a dolgát, mikor

 kezét nyújt a
szerencsének.

Mert csak ha

„Egyesült erővel“

teszi azt, akkor biztosítja magának mindazon előnyöket, mikkel a szerencse kecsegtet. Bővebbet ugyanitt fog mondani a következő szám.

Első délmagyarországi oltárépítő, szobrász és aranyozó műintézet

Temesvár Józsefváros, Bonnáz-utca (a zárdával szemben)

Kitüntette a kereskedelmi miniszter által nagy díszoklevéllel és aranyéremmel.

Felhívom a n. é. közönség figyelmét műteremre, melyben készítek oltárokat, szoszeket, keresztúrat, szentsírt és teljes templomi berendezéseket igen jutányos árban. Különösen ajánlom dombormű stációs képeimet, melyek raktaron készletben vannak. Kőszlop fülkében erős kőmasszából polichromo festéssel 85-92 cm méretű egyenként 60 korona, kisebb képkerettel együtt 75-90 cm polichromo festéssel művészién kidolgozva egyenként 50 korona. Ezenkívül ajánlom dusan berendezett raktárat, a melyben Jézus és Mária szíve, Szent Antal, István, Imre, László, Erzsébet, Vendel, Ágnes, Borbála, Katalin és a milyen szentet csak kívánnak nálam mind kapható igen jutányos árban.

Bármilyen szent szobor fából faragva és polichromozva:

Cm.	100	110	120	140	150
Kor.	100	120	140	160	180

Kőmasszából polichromozva:

Cm.	100	110	120	140	150
Kor.	72	100	110	120	145

Pontos kiszolgálásért kezeskedik az intézet jó hírneve.

NAGY NEP. JÁNOS
oltárépítő, szobrász és aranyozó
Temesvár Józsefváros, Bonnáz-u. 6. sz., saját ház.

Óvja az egészségét!
Ezernél több kiváló orvos ajánlása!

KRISTÁLY ÁSVÁNYVIZ

Arányos kiválasztás mindenkorvá éjszakai kúrákhoz. - Vidékre 25 vagy 50 üveg kúrákhoz áruváltást ad és az üres üvegeket visszaadja.

SZI. LUKÁCSFURDÓ KÜTVALLALMI BUDÁN.

Évtizedek óta nagy sikerrel használtatik **csusz és köszvény** ellen a **KRIEGER-féle REPARATOR**

Törvényesen védve! A Rókus-kórházban 130 eset közül 129 esetben teljes gyógyulást eredményezett. Nagy üveg 2 K., kis üveg 1 K. Kapható a **KORONA-GYÓGYSZERTÁR**-ban Bpest. VIII., Kálvin-ter.

FOGAK szájpaddás és gyökéreltávolítás nélkül 3 koronától. Az általam készített és Párisi ar kitüntetett fogsorok nagyon megszokhatóak s rágásra kitűnően használhatóak. **Budapest, VII., Erzsébet-körút 50, I emelet,** a Royal szállóval szemben, d. e. 9-12 és d. u. 3-7-ig. Fogtechnikai munkák reggel 8-tól este 8-ig. Vasár- és ünnepnapokon is. **Olcsó árak. - Részletfizetés.**

8 napi próbára

küldök bárkinek az én valódi nickel-horgany-Roskopf-remontoir-órákat.

Ezen órák erős precíziós Roskopf-horgony-szerkezettel és erős nickel-fedéllel bírnak. Ára láncezál és tokkal együtt 2.30 frt. 2 darab csak 4.50 forint.

Három évi jótállót minden órához mellékelve. Szétküldés csak utánvétellel.

Josef Spiering
WIEN, I., Postgasse 2-28.

Sz. Antal tiszteletére

kiadóhivatalunkban kaphatók:

alkalmas ajándéktárgyak.

Szent Antal Toulonban és a szegények kenyere.

Epületes érdekes olvasókönyv. Irta Buday Aladár. Hat szép képpel, vászonkötésben, aranyozással. Ára 2 korona.

Szent Antal képe a kisdéddel.

Finom körrajz. Fliesz Rezsőtől. 50x66 cm. Ára 1 korona 60 fillér.

Páduai Szent Antal kis rózsafüzére

vagyis 13 könyörgés a segítség kieszközlésére. Csinos kis füzetke, képpel. Ára 10 fillér.

Nyolcz zsoltár Páduai Szent Antalhoz és könyörgések, képpel. Ára 10 fillér.

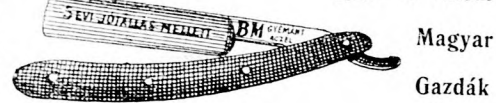

URÁNIA KÖNYVNYOMDA BUDAPESTEN,

VIII., Mária-utca 11.

A legnagyobb gondtal és izléssel készít minden e szakmába vágó munkát.

Fontos újdonság, a mely minden egyes emberrel nélkülözhetlen, a valódi

gyémánt acél borotváji
1 frt 30 és 1 frt 50 krajczárért szállítja 5 évi jótállás mellett

BIRÓ MIHÁLY SZILL (Somogy megye)

a magyar gazdák ágyuacél-kaszájának szétküldője. Ne mulassza el senki ezen jó és hírneves borotvát beszerezni magának, a ki még ennek hiányában van. Megrendelésre 1 darab 5 filléres levelezőlap elegendő. Minden borotvához 1 drb. igen szép hozzávaló tok ingyen. Mindenki kérjen árjegyzéket, melyet ingyen, bérmentve küldök.

Kettős elektromágneses kereszt

gyógyit és felüdit kezesség mellett.

E készülék gyógyit és segít fej-, fül- és fogfájásnál; a migrén, neuralgia, vértelenség, sapkor, szédülés, a fülzúgás, nagynyúlás, a szívverés, szivgörcsök, asztmatikus rohamok gyomorgörcsök s R. B. 86967. szám. járó álmatlanság bajiában, a rendetlen verkeringés bajiában s még sok más oly bajban, melynek a normális orvosi kezelés szerint villamos áram a gyógyító szere. E készüléknek tagadhatatlan előnye az, hogy nemcsak időről-időre, de állandó jótékony villamos áramot áradoztat szét a testben s míg egyfelől szinte bámulatos sikerrel gyógyit, másfelől a leghaladatosabb övőszert az emberi szervezetet megrohánó betegségek ellen. Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy husz éves betegségeket teljesen meggyógyított. Az irodámban lévő elismerések és bizonyítványok, a melyek a világ minden részéből halásan emlékeznek meg találmányomról, mindenki által megtekinthetők. A kit legkésőbb 45 nap alatt nem gyógyit meg készülékem, az visszakapja a pénzt. A hol már minden hasztalan volt, kerem, tessék a készülékemet megpróbálni.

egyéb pörösök, az étvágytalanság, a hideg kezek és lábak, a csúsz, köszvény, ischias, bajiában; influenzában s a velejáró hátfájásoknál; különösen ideghántalmaknál s a velők rohamok gyomorgörcsök s R. B. 86967. szám. járó álmatlanság bajiában,

Nagy készülék ára 6 korona.

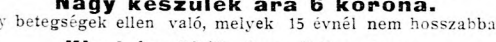
Oly betegségek ellen való, melyek 15 évnél nem hosszabbak.

Kis készülék ára 4 korona.

Csak gyermekeknek és nagyon érzékeny nőknek való.

Központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföld részere:

MÜLLER ALBERT Budapest,
Vadász-utca 42/Gy. (Kálmán-utca sarkán).

Nemes emberbarátok és jötevők!

Hogy is kezdjem, hogyan indítsam meg szíveteket sok-sok gyermekem érdekében? Alig találok szavakat, mikkel a vállaimra nehezülő gondokat lefesthetném. Kétszázötven árva és irtalmas nővért, ide nem számítva a laikus cselédséget! Valóban, nem kell irigylenetek ezen kis sereg atyját. Legyetek részvétellel irántam s az elhagyottak serege iránt, kik az én **Szent Antal intézetemben - Feldkirchenben és Treffenben, Villach mellett** - ápolást és nevelést nyernek. Alamizsnátokkal bátorításátok a karintiai árvák csüggedő atyját, a ki az isteni gyermekbarát nevében hozzátok fordul s tőletek kér segítséget a létért való nehéz küzdelmében.

Szent Antal, a szegény karintiai árva gyermekek pártfogója, még a legkisebb adományt is égi közbenjárásával fogja visszazonzni.

Küldjétek kenyeret, küldjétek Szent Antal kenyeret!

Minden adományt hálásan fogad a karintiai árvaatya.

Msg. Kaysor Antal Pál

Feldkirchen (Karintia).